

Karayoluyla Taşınan Yüklerin Denizyoluna Aktarılmasının Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik Hakkında

Yayıma Hazırlayan:
Ar. Gör. Güneş Karol Işıklar¹

9/8/2022 tarihli Resmi Gazete’de (“RG”)² “Karayoluyla Taşınan Yüklerin Denizyoluna Aktarılmasının Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik” (“Yönetmelik”) yayımlanmıştır. Yönetmelik hükümlerinin tamamı, RG’deki yayım tarihinde yürürlük kazanmıştır (Yönetmelik m. 12).

Yönetmelik’in amacı; [1] Denizyolu taşımacılığının kombine taşımacılıktaki payının artırılması ve [2] Karayoluyla taşınan yüklerin denizyoluna aktarılmasını desteklemek üzere gemilerin donatanlarına verilecek desteğin usul ve esaslarının belirlenmesidir (Yönetmelik m. 1).

Yönetmelik’in dayanakları, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı’nın iki hizmet birimine dair 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (“1 sayılı Kararname”)³ hükümleridir (Yönetmelik m. 2):

- Bunlardan ilki, Denizcilik Genel Müdürlüğü’nün görev ve yetkilerine dair 1 sayılı Kararname’nin 478. maddesidir⁴.

- İkincisi ise, Döner Sermaye İşletme Dairesi Başkanlığı’nın görev ve yetkilerinin bulunduğu 1 sayılı Kararname m. 490’daki f. 4 b. (b) altb. (4)’tür⁵.

¹ İstanbul Bilgi Üniversitesi Deniz Ticareti ve Sigorta Bilim Dalı Araştırma Görevlisi.

² RG Sayısı: 31918.

³ RG Tarihi: 10/7/2018, Sayısı: 30474. 1 sayılı Kararname’nin güncel tam metni için bkz. www.mevzuat.gov.tr.

⁴ Denizcilik Genel Müdürlüğü’nün görev ve yetkileri arasında, “Denizyolu yük taşımacılığının kombine taşımacılıktaki payının artırılmasına yönelik tedbirler almak” yer almaktadır (1 sayılı Kararname m. 478 f. 1 b. [u]). Söz konusu (u) bendi, 98 sayılı “Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” (RG Tarihi: 7/4/2022, Sayısı: 31802) m. 7 uyarınca hükme dahil edilmiştir.

⁵ Söz konusu altb. (4)’ün hükme dahil edilmesi, 61 sayılı “Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” (RG Tarihi: 13/5/2020, Sayısı: 31126) ile gerçekleşmiştir. Eklenen hükmün bu ilk hâlinde, Döner Sermaye İşletme Dairesi Başkanlığı’nın “Kombine taşımacılık faaliyetlerinin geliştirilmesi amacıyla bu faaliyetlerde kullanılan karayolu

Yönetmelik'in kapsamına, Türkiye Cumhuriyeti⁶ ile diğer ülkeler arasında kurulan hatlarda konteyner hariç yük taşıma birimlerini taşıyan gemiler girmekte, kabotaj taşımaları ise girmemektedir (Yönetmelik m. 2 f. 1 ve 2).

Yönetmelik'te kaleme alınan hususları aşağıdaki şekilde başlıklandırmak mümkündür:

- Yönetmelik kapsamındaki destekten faydalanmak isteyen donatanların hangi esaslar çerçevesinde başvurularını yerine getireceği ve bu şirketlerde aranacak nitelikler (m. 5 ve 6);
- Düzenli sefer desteğine ilişkin genel esaslar (m. 7);
- Düzenli Sefer Destek Belgesi'nin iptali (m. 8);
- Düzenli sefer destek bütçesi ve ödeme usulü (m. 9);
- Düzenli sefer destek desteğinin hangi koşullarda geri alınacağı (m. 10) ve
- Düzenli Sefer Destek Belgesi alan gemilerde İdare ve ilgili bölge liman başkanlığınca denetim yapılabileceği (m. 11).

taşıtarının sahiplerine" ödeme yatırmaya yetkili olduğu ifade edilmişti. 98 sayılı "Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" (RG Tarihi: 7/4/2022, Sayısı: 31802) uyarınca altb. (4) bugünkü hâlini kazanmıştır. Yapılan değişiklikte hükme "*Döner Sermaye İşletmesi yıllık gelirlerinin %7'sini geçmemek üzere*" ibaresi dahil edilmiştir. Bugün yürürlükte olan 1 sayılı Kararname m. 490 f. 4 b. (b) alt. (4) hükmünü aşağıdaki şekilde ortaya koymak mümkündür:

"Bakan; Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar dâhilinde, söz konusu gelirlerden; (...)

b) Bakanlık Döner Sermaye İşletmesinin mali imkânları ölçüsünde olmak üzere; (...)

4) Kombine taşımacılık faaliyetlerinin geliştirilmesi amacıyla bu faaliyetlerde kullanılan karayolu, demiryolu, denizyolu taşıtlarının sahiplerine, Döner Sermaye İşletmesi yıllık gelirlerinin %7'sini geçmemek üzere, (...)
ödeme yaptırmaya yetkilidir."

⁶ Yönetmelik m. 2 f. 1'de "Türkiye Cumhuriyeti" yerine "Ülkemiz" ifadesi tercih edilmiştir. Aynı ifade Yönetmelik'in diğer hükümlerinde de tekrar etmektedir.